

Durmuş Hocaöglu

Eğitim Anlayışımız:

Kalitesiz, Verimsiz ve İdeolojik Mücadele Alanı

Son Çağrı., 27 Mart 1997, Perşembe., s.05

Durmuş Hocaöglu, *Son Çağrı* Yazıları Sıra No: 12

SON CAĞRI

Biraz ağır bir eleştiri olmak bahasına şunu söyleyebiliriz ki, **Eğitim** “anlayışımız” — ya da, “anlayışsızlığımız” — bizim “eğitim”den hiçbirşey “anlamadığımızın” ap-açık bir göstergesidir. Bu husustaki temel zaafımız ise, çok bariz bir şekilde, derin bir “**felsefesiz**”likten kaynaklanmaktadır.

Ülkemizde uzun yıllardan beri fiilen uygulanmakta olan eğitim, büyük ekseriyeti itibariyle, Türk insanına, derince düşünmeyi sağlayan teorik bir yetenek kazandırmadığı gibi, hayatın pratiği noktasından işe yarar bilgi, beceri ve maharet sağlamaya yönelik de değildir. Yani, eğitimimiz, gerek **teori** ve gerekse de **pratik** açısından son derece sığ ve yetersizdir.

Eğitim kurumlarımızın fiilen sağlamış olduğu en büyük işlev, çoğunluk olarak, sıradan bir “**okuma yazma kursu**” olmanın ötesine çok fazla geçmemektedir. Üstelik, bu okuma-yazmanın da gerçek anlamda bir okuma-yazma olmadığı hiç irdelenmemektedir. Eğer sahici anlamda bir eğitim felsefemiz olsaydı, şunu sorgularđık: Yüzde sekseni okur-yazar olduğu böbürlenerek söylenen ülkemizde gerçekten “okur-yazar” olan yüzde kaçtır? El-cevap: Ne kadar fikir dergisi okuyucusu, ne kadar beyaz gazete okuyucusu, ne kadar kitap okuyucusu varsa, o kadar! Eğer eğitim üzerine filozofca düşünebilseydik görmezlik edemezdik ki, “**okur-yazarlık**”, ancak “**sanayileşmiş ülkeler**”de bir fonksiyon icra etmektedir. Nitekim, 10 milyonluk Bulgaristan'da, veya daha fecisi, üç milyonluk İsrail'de bir yılda basılan kitap sayısı, 70 milyonluk Türkiye'de bir yılda kitap basılan kitap sayısına eşittir, hattâ biraz daha fazladır! Türkiye'nin yüzde sekseni “okur-yazar” değil; sadece “okuma-yazma bilir.” Yani, “okumuyoruz sayın abiciğim”. Niçini çok basit: Sanayi ülkesi değiliz!

Eğitim konusunda da hemen birçok konularda olduğu gibi, randıman, kazanç, kâr-zarar, getiri-götürü, kısaca, “**kalite**” ve “**verimlilik**” hesabı yapılmamaktadır. Her sene, Türk hükümetlerinin bütçelerinin çok büyükçe bir kısmı eğitime tahsis edilmekte, bu uğurda kendi cüssemize nisbetle büyük masraflara girişilmektedir. Ancak, bu kadar büyük **gider** karşılığında, ne **gelir** elde edildiği hesaplanmamaktadır. Bu gelir, bilim, teknoloji, düşünce, san'at, keşif, icat'tır. Yani, “**kalite**”dir.

Yine hiç hesap etmiyoruz ki, **kaliteli ve verimli** bir eğitim, “**dikey eğitim**” demektir. Halbuki biz, tam tersine, “**yatay eğitim**”e yönelmekteyiz. Dikey Eğitim, az sayıda kişiye hizmet veren ve fakat kalitesi yüksek eğitim demektir. Yatay Eğitim ise,

çok sayıda kişiye hizmet veren, ancak kalitesiz ve verimsiz bir eğitimidir. Yatay Eğitim, ülkemizin kalkınmasında, ilerlemesinde, teknoloji, bilim ve düşünce üretilmesinde hiçbir fayda sağlayamayacak olan, kof bir eğitim biçimidir. Yatay Eğitim'in vardığı acı sonuç şudur: **Herkesi eğitmek isteyen, hiçkimseyi eğitemez.**

Bu hususta, utanç duymamız gereken örneği yine İsrail'den vereceğim: Üç milyonluk İsrail'in dünya bilimindeki payı binde 11 iken, 70 milyonluk Türkiye'nin dünya bilimindeki payı binde 4'tür. Eğer sahici anlamda bir eğitim felsefemiz olsaydı, bundan şu sonucu çıkarmamız gerekirdi: Bugüne kadarki eğitim politikalarımız kökten yanlıştır; biz, çölleri sulamaya çalışıyoruz.

Birçok temel problemimizi olduğu gibi Eğitim problemimizi de ciddi anlamda sorgulamıyoruz ve sorgulamadığımız için de farkedemiyoruz ki, bu konudaki en büyük sistematik sıkıntımız, ülkemizin sistematik baş belâlarının belki de en başında gelmekte olan “katı ideolojizm”den beslenmektedir. Dikkat edildiği takdirde açıkça farkedilebilecektir ki, hemen-hemen en hayati konular, hep aynı şablonla ele alınmaktadır: “**İdeolojik mücadele**”. İşte, zaman-zaman bir çeşit “**savaş**” şekline dahi dönüşebilen “**ideolojik mücadele**” alanlarından birisi, hattâ birçok bakımdan belki de birincisi, “eğitim”dir.

Gerçekten de, Eğitim konusu bir “**ideolojik mücadele alanı**” olarak algılanmaktadır. Yani, genel olarak, Eğitim, “belirli, standart” bir düşünce kalıbına göre “formatlanmış” bir insan tipi yetiştirmek olarak anlaşılmaktadır. Bu kişinin “ne işe yarayacağı” önemli değildir, “neye inanacağı”, dahası, “neyin uğrunda mücadele edeceği” önemlidir. Zira, her katı ideoloji, İnsan'ı bir “kişi” olarak görmemekte, onu, belirli bir “kesin doğru” fikrin gerçekleşmesinde bir “araç”, bir çeşit “ideoloji mücahidi” olarak kabul etmektedir. İnsan, kişi, fert, önemsizdir, hiçbirşeydir, “kesin doğru” ideoloji herşeydir.

Bugünlerde şiddetli bir tartışma konusu haline gelen veya getirilen **Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim** konusunun da, en fazla, sözünü etmiş olduğumuz bu ideolojik savaş anlayışı çerçevesinde ele alındığı çok açıktır.

Onbeş yıldan beri fiilen eğitim hayatının içinde bulunan bir kişi olarak, Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim konusunu ayrı bir yazıda biraz daha genişçe ele almanın faydalı olabileceği kanaatindeyim.

